

ЛЕКЦІЯ

Народовська журналістика

Редакція товариства «Прогвіта», 1868 р.

-
1. Народовство як культур на й суспільно-політична течія. Його програма.
  2. Журнали “Вечерниці”, “Мета”.
  3. Газети “Нива”, “Русалка”, “Русь”.
  4. Заснування журналу “Правда”.
Періодичність. Редактори.

ПЛАН

ЛІТЕРАТУРА

1. Михайлин І. Л. Історія української журналістики ХІХ століття: Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 720 с.
2. Животко А. Історія української преси. Київ: Наша культура і наука, 1999. 368 с.
3. Толочко П. Від Русі до України. Вибрані науково-популярні, критичні та публіцистичні праці. Київ, 1997. С. 31.
4. Москвофіли Народовці. URL : <https://www.youtube.com/watch?N1JQwJL1t0U>
5. Райківський І. Раннє народовство та поширення етноніму „Україна” у Галичині. *Галичина*. 2003. № 9. С. 57-73.
6. Діяльність народовців в 70-ті- 90-ті рр. ХІХ ст. (укр.) Історія України нового часу. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=qRM39vzVmpU>

**НАРОДОВЦІ – ГРОМАДСЬКО-КУЛЬТ.
ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТ. ТЕЧІЯ УКР.
НАЦ. РУХУ В ГАЛИЧИНІ, ЩО
ВИНИКЛА В 1860-Х РР**

**Суспільно-політичний рух на західноукраїнських
землях в другій половині ХІХ ст.**

НАРОДОВЦІ

Засновники та лідери течії	В Галичині – В. Барвінський, Ю. Романчук, Д. Танячкевич, на Буковині — С.Смаль-Стоцький, М. Василько, на Закарпатті — Ю.Жаткович, А. Волошин
Соціальна база	Інтелігенція – адвокати, вчителі, лікарі, студенти
Ідеологічна основа течії	Українці — це окремий народ, який займав територію від Кавказу до Карпат.
Здобутки на культурній ниві	Створення мережі народовських періодичних видань (журнали "Мета", "Нива", "Правда", "Русалка", "Вечорниці", газети "Діло", "Батьківщина", "Буковина" та ін.); Заснування культурно-освітніх та наукових товариств ("Руська бесіда" – 1861 р., "Просвіта" – 1868 р., Наукове товариство імені Тараса Шевченка – 1873 р.); Організація українського професійного театру; Видання та популяризація творів українських письменників Т.Шевченка, М.Вовчка, Ю.Федьковича, Л.Глібрва, І.Франка, П.Мирного.

ІДЕЇ ТЕЧІЇ

Представників течії, що зародилася у 60-их рр. 19 ст., називали **народофільцями** або **українофілами**. Вони мали на меті довести самостійність українського народу, його мови та культури.

Серед **ідей** течії слід зазначити прагнення об'єднання українських земель та сприяння розвитку мови й культури народу України.

У витоків народовського напрямку стояли такі молоді письменники як В. Шашкевич, Ф. Заревич, Є. Загорський, К. Климович, Д. Танячкевич. Саме вони власними силами за зразком «Київської громади» створили у Львові перше молодіжне громадське об'єднання. Пізніше подібні організації з'явилися й на території Тернополя, Самбора, Перемишля та у Бережанах. А на терені учнівських громад Україна отримала таких визначних діячів національного руху як І. Франко, В. та О. Барвінські, В. Навроцький та І. Пулюй.

- » Її представники були засновниками просвітницьких організацій та координаторами зв'язків з громадами Наддніпрянщини. За родом своєї діяльності, вони пропагували твори видатних українців Тараса Шевченка, Івана Котляревського та Григорія Квітки-Основ'яненка, сповнені ідей національного визвольного руху.
- » Українофіли також були засновниками першого культурно-освітнього товариство «Руська бесіда»
- » За їхньої ініціативи у Львові 1864 р. було створено перший професійний український театр та першу дружину Руського народного театру.
- » Народовцями було відкрито й товариство «Просвіта» у 1868 р., яке переслідувало культурні та освітні цілі.
- » Представники течії сприяли також створенню Літературного товариства ім. Т. Шевченка, яке у 1892 р. отримало назву Наукового товариства та очільником якого з 1897 по 1913 рр. був Михайло Грушевський.

ЖУРНАЛИ НАРОДОВЦІВ

Вечерниці(1862-1863 рр.),

“літературне письмо для забавы и науки” під редакцією Ф.Заревича (пізніше - В.Шашкевича).

Твори Т.Шевченка, Марка Вовчка, П.Куліша, Глібова ін.

900 передплатників

Мета(1863-1865 рр.)

“літературно-политичній вістникъ” під редакцією К.Климковича

- правопис П.Куліша;

- Стаття "Письмо до

Громади" Д.Танячкевича,

творчість Марка Вовчка,

П.Куліша, І.Котляревського,

Г.Квітки-Основ'яненка.

400 передплатників.

Правда(з 1867-1898 р.),

У виданні було подано багато публ.праць Куліша («Герценів дзвін») під

псевд.Павло Ратай, твори Марка Вовчка «Кармелюк» і казка «Невільничка»),

Омеляна Партицького

«Одповідь

московським журналам»,

Є. Згарського та інші.

Видавцем і редактором став К.Горбаль.
“Замовкла Україна, - писалося у
першому номері “Ниви” в січні 1865 р., -
намъ пора обізваться тимъ охотнійшъ
працюючи, що лишъ намъ є въ тому
змога...”.

20 номерів журналу (останній вийшов
у липні 1865 р.) зробили вагомий внесок
у розвиток української літератури,
поширення етноніму “Україна”.

ЖИВА

ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ
ЛИТЕРАТУРЫ

ПОЛИТИКИ И СОВРЕМЕННЫХЪ ЖИЗНИ

№ 20 1888 г.

Продолжается подписка на „НИВУ“ 1888 г.

КОНТОРА ЖУРНАЛА „НИВА“ ВЪ С.-П.-БУРГЪ, НЕВСКОЙ ПР. Д. № 6.

ВЪ ЯВЛЕНІИ въ „НИВУ“ принимаются за сторону мемуары, статьи, страни въ Глав. Упр. Ред. по 43 - Загран. для Франціи у Адресе: Мавз по 2 fr. 40 с. для Австр., Герман. и Швец. у Rudolf Messe по 1 M. 50 Pf.	Безъ доставки въ Петер- бургъ 4 р. съ доставкой въ Петер- бургъ 5 р. 50 с. Безъ доставк. въ Невскій пр. противъ дома № 6 по Невско- й, Петербургъ. Тор. лавки 5 р.	съ пересылкою въ Москву и другія города Россіи 6 р. на границу, съ пересл. 8 р.
---	--	---

ВЪ ВИДУ ЖИЗНЕННЫХЪ ПОТРЕБЪ ПРАВИТЬ
а также увеличивать раздѣловъ главнѣйшей при-
на 1888 годъ, просимъ гг. подписчиковъ выслать
на издательск. и переслать въ 80 КОП.

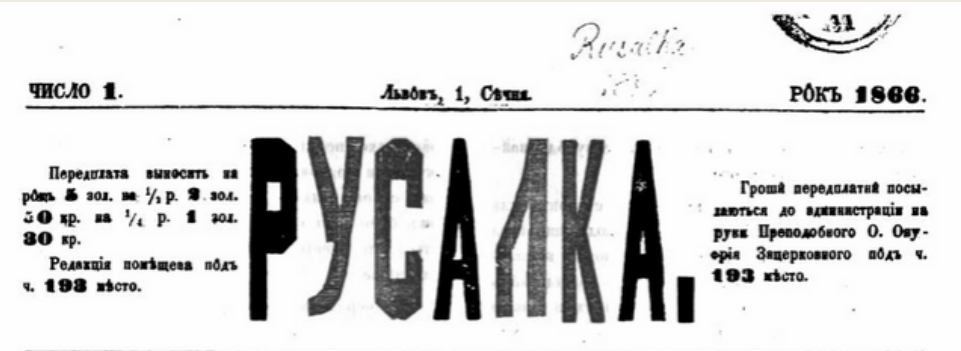

рытія Панамскаго перешейка. Цѣпная землечерпальная машина на пароходѣ. Съ наброска Мельтопа Прайдора въ III. I. N., грав. М. Гамельскій.

1 СІЧНЯ 1866 Р. ЗА РЕДАКЦІЄЮ В.ШАШКЕВИЧА ВИЙШОВ ПЕРШИЙ НОМЕР ЛІТЕРАТУРНОГО ЧАСОПИСУ "РУСАЛКА".

. ЧАСОПИС- ДРУКУВАВ ТВОРИ НАДДНІПРЯНСЬКИХ, ГАЛИЦЬКИХ І БУКОВИНСЬКИХ ЛІТЕРАТОРІВ (О.КОНИСЬКОГО, К.КЛИМКОВИЧА, В.ШАШКЕВИЧА, С.ВОРОБКЕВИЧА ТА ІН.)*. ЧЕРЕЗ БРАК ФІНАНСІВ ВИДАННЯ ЧАСОПИСУ ПРИПИНИЛОСЯ НА 12-ОМУ НОМЕРІ (2 КВІТНЯ 1866 Р.).

ДЕВЫ?

Братѣ — товарищѣ по дѣлѣ,
Кудѣ вы дѣлись, разбрылись?
Чи ѣ вы блукаете въ новолѣ.
И вы на муку одалысь?
Братѣ — товарищѣ! озвѣтесь,
Що насъ иѣ дѣлого не чуѣ?
Креветѣсь духомъ, да когѣтѣсь;
Поверель насъ великѣй путь.
Дорога намъ еще далека,
Не швидко прѣдемъ до кошѣ,
Тернистѣй путь, а ѣти намъ треба,
Не разъ заллаче ще душѣ...
Братѣ — товарищѣ! дѣвѣтесь,
Вже наше сонце збѣжало,
И древо нами насажено,
На добрыхъ грунтѣ прѣжало.

Перебѣда.

ДВѢ СЕСТРЫ.

Повѣстан.

Щожъ бы вамъ такого цікавого, такого хорошого розказати, чи про давнину, про славу перебуту, про лицарська дѣла та бучу и бурю — а може про кривду вѣнами награждену наче за каменѣлу, що ви нинѣ зовуть правдою? Ой нѣтъ, не туди мнѣ звернулася гадка — и полюбмѣя приглядатися тихому, несполощеному ходова свѣту, поступова людей; и давлюся окожѣ студенимъ, що не бажѣ иѣ бурѣ, иѣ кровѣ, иѣ насильѣ бечити. Тому-жѣ одверну я лице одѣ того гамору и крику, а загляну въ душу саму глубоко, чѣй найдеться яка споминка перебута и пережитѣ, щоби стала декому може въ хосенѣ и науку.

Нинѣшня доба то вже и зовѣмъ зашрѣтала инѣй голови, вона инѣ якѣсь тѣсно, не привѣтливѣ, вы бы ви хотѣли одимъ находѣ перестроити и переизловѣти на своѣй ладѣ — а нежданно то и неспытливо, чому вона така? Може, якѣ бы заглянули троха назадъ, може, якѣ бы смытали старшихъ людей, ище-бѣвѣмъ: и-бѣвѣмъ: и-бѣвѣмъ, може бы и этого дознатися, може бы и не жалѣ було труда.

А тымъ часомъ, зачѣмъ вы добудете охоты, те учинити, а самъ непрошены и неспытанны зачну, а вы, якѣ ласка, слушайте.

Зѣ давну вже, зѣ молодыхъ еще лѣтъ, привыкъ я на все, що не побачивъ, приглядатися, чому воно такѣ и нащо воно такѣ. Тожъ найперше зачался уваги мѣи звертати до мѣи роднымъ, до найблизшихъ людей, зѣ которыми я живѣ и зѣ которыми сходився. А родина мѣя, бачите, якѣ у насъ на Руси звычайно, не мала була, и можѣ было побачити по кмѣтѣ нею всякихъ, и добрыхъ и хорошихъ, а деколи и недобрыхъ и погвнмыхъ.

Що найцѣкавейшого зѣ усѣмъ, то була для мене родина моего стрѣж. Стрѣж сѣмъ, то бузѣ чоловѣкъ на виду хорошиѣ, здоровенный мужчина, високого росту, поважнѣй, звычайно старосѣвѣцкого заводу — при тому такѣй добрый и привѣтливый! Було побачити его, якѣ онѣ убранныѣ въ кирѣ, въ жупанѣ и въ золотѣмъ поясѣ, въ высокой шапцѣ сивѣй, оксамитомъ наложеноѣй, выбравъ ся до церкви, въ рудѣ золочена палица: то якѣсь не по волѣ поглянути кузѣмъ кожый и поклонитися, а онѣ, наче усѣмъ батько, витавъ и розговорывавъ, чи то старѣйшѣмъ чоловѣкъ, чи яка мала дѣтина; для кожного было въ него добре и мило слово.

Ч И С Л О Н А П О К А З Ъ.

1 січня 1866 р. за редакцією В.Шашкевича вийшов перший номер літературного часопису "Русалка". Часопис друкував твори наддніпрянських, галицьких і буковинських літераторів (О.Кониського, К.Климковича, В.Шашкевича, С.Воробкевича та ін.)*. Однак через брак фінансів видання часопису припинилося на 12-ому номері (2 квітня 1866 р.).

Володимир Шашкевич

If you don't know history,
then you don't know anything

